

Zaostřeno na historii a Jindřichův Hradec“
Registrační číslo projektu: CZ.1.07/1.1.10/01.0044

Černínové z Chudenic v Jindřichově Hradci v letech 1693 - 1845

ZŠ Jindřichův Hradec I, Štítného 121

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Tento projekt je spolufinancován
Evropským sociálním fondem a
státním rozpočtem České republiky.

Heřman Jakub Černín 1659 - 1710

- V Jindř. Hradci vládl od 1693 do 1710
  - 1. manželka: Marie Josefa Slavatová z Chlumu a Košumberka 1667 – 1708
- Děti:
- Marie Markéta 1689 – 1725/1728
  - František Josef 1696/1697– 1733
  - Marie Gabriela * 1699
  - 2. manželka: Anna (Antonie?) Josefa von Khüenburg 1685 – 1755
  - žádné z jeho dětí se nedožilo víc než 36 let

Marie Josefa Slavatová a Heřman Jakub Černín

Heřman Jakub Černín

- Nejbohatší šlechtic království.
- Čtyři roky cestoval po Evropě, byl v Německu, Itálii, Francii a ve Španělsku a vedl si o tom zápisky v pěti jazycích.
- Měl dobrý politický rozhled, zastával hodně funkcí, stal se nejvyšším purkrabím Českého království a nejvyšším hofmistrem zemským.
- Po matce měl italské předky, ale rád mluvil česky.
- Měl spory s jezuity, protože jezuité chtěli takové množství ryb, obilí a dřeva ze slavatovského majetku, že to pokrývalo téměř celý výnos panství.
- Spory se řešily i u soudu, Heřman Jakub Černín spor vyhrál, ale způsobilo mu to velké výlohy, snad proto do J. Hradce nerad jezdil.
- Heřman Jakub uskutečnil např. barokní přestavbu zámku na Mělníku.
- Po Slavatech získal hřebčinec na Jemčině.

- Hodně peněz vydal císaři Leopoldovi I. na tzv. tureckou vojnu.
- V době konfiskací zbohatnul, jmění však bylo zatíženo dluhy, např. i kvůli tomu, že působil v letech 1695 – 1698 jako vyslanec ve Varšavě u polského krále Jana Sobieského.
- Jindřichův Hradec byl tehdy reprezentačním sídlem, na které jezdily vzácné návštěvy.
- Znalci obdivovali hlavně Španělský a Zlatý sál, který udivoval novým stropem, na němž se třpytily mytologické obrazy.
- Miloval obrazy a stavitelství, takže mu šlechtici dali jméno „maestro di architettura.“

- Dostavěl pražský palác a v něm skvělou obrazárnu.
- Od r. 1678, kdy ho při štvanici na jelena kůň udeřil do prsou, churavěl.
- Když se roznemohl jeho jediný syn František Josef, vydal se na pouť do Maria Celle.
- Z vděčnosti za jeho život dal postavit kapli sv. Jakuba s obrazem p. Marie Cellenské ve stříbrném rámu, který vážil tolik jako jeho nemocný syn.
- Heřman Jakub zemřel v Černínském paláci v Praze, byl pohřben do rodinné hrobky v chrámu sv. Víta na Pražském hradě.

Černínská jídelna na jindřichohradeckém zámku

Velká ložnice v Jindřichově Hradci z 2. poloviny 18. století, jsou zde portréty Marie Terezie a její dcery Marie Antoinetty.

Gobelínový pokoj dostal název podle cenného nástěnného koberce z r. 1765 utkaného ve Francii, hlavním motivem jsou navarrské a bourbonské znaky, stěny zdobí portréty Slavatů a Černínů, nábytek v pokoji má červenou barvu oblíbenou v 18. století.

František Josef Černín 1697 - 1733

- V Jindř. Hradci vládl 1710 – 1733
Manželka:
- Marie Isabella Johanna Merode de Vesterloo 1703 – 1780
Děti:
- Marie Terezie Josefa * 1719
- Marie Josefa Antonie * + 1720
- Marie Anna Gabriela * 1722
- Václav Jan Nepomuk František de Paula 1724 – 1733
- Prokop Vojtěch František 1726 – 1777

Marie Isabella Johanna Merode de Westerloo a František Josef Černín

František Josef Černín

- Jeho koníčkem byly sbírky starožitností a myslivost.
- Hodně cestoval, např. do Francie, Itálie, Německa a Holandska, odkud přinesl mnoho uměleckých předmětů, např. obrazy, miniatury, řezby, gobelíny.
- Na cestách poznal svou manželku, r. 1717 se jako devatenáctiletý oženil s tehdy čtrnáctiletou Belgičankou Marií Isabellou.
- Svatba v Bruselu stála přes 50 000 zlatých.
- Karel VI. udělil Frant. Josefovi právo nazývat se vladařem domu chudeničského a hradeckého.
- Karel VI. jej jmenoval dědičným číšníkem Českého království, nejvyšším dvorským sudím, a c. k. tajným radou.

- Karel VI. si od Františka Josefa často půjčoval peníze, ale panství Černínů tolik nevynášela, František Josef se dostával do dluhů, takže mu hrozil bankrot.
- František Josef proto prodal některá panství a snížil počet svých zaměstnanců u dvora.
- Přesto pokračoval ve stavbě paláce v Praze a tvrz v Krásném Dvoře nechal přestavět ve stylu baroka, architektem byl známý František Maxmilián Kaňka.
- Zemřel na celkové vyčerpání organismu, možná na souchotě (tuberkulózu).

Prokop Vojtěch Černín 1726 - 1777

Se svými dvěma manželkami měl celkem 16 dětí:

- 1. manželka Marie Antonia von Colloredo 1728 – 1757

Děti:

- Marie Gabriela 1747 – 1807
- Marie Josefa 1748 – 1811
- Marie Antonie 1750 – 1801
- Marie Isabella 1755 – 1763
- Jan Rudolf 1757 – 1845

Prokop Vojtěch Černín

Prokop Vojtěch Černín

- 2. manželka : Marie Terezie Rajska z Dubnice 1736 – 1779 (1780)

Děti:

- Marie Terezie 1761 – 1784
- František de Paula Josef 1763 – 1794
- Walpurga *+ 1765
- Wolfgang Maria 1766 - 1813
- Aloisie Johanna Gabriella 1767 –1768
- Jan Prokop Camillo 1768 – 1771
- Petr Vojtěch Jan Nepomuk 1769 – 1796
- Maria Anna *1770 + v dětství
- Marie Carolina Ludmilla 1772 – 1842
- Prokop Jan *1773 + v dětství
- Marie Franciska 1775 – 1847

Prokop Vojtěch Černín

- Prokopu Vojtěchu Černínovi bylo sedm let, když jeho otec František Josef Černín zemřel.
- Jeho matka Marie Isabella si vzala nevlastního bratra svého zemřelého manžela Františka Antonína Černína (1710 – 1739), prodala některá panství a splácela dluhy, které činily přibližně 1 368 000 zlatých.
- Po prohlášení plnoletosti se jeho matka vzdala poručnictví.
- Prokop Vojtěch studoval v holandském Leydenu, uměl dobře cizí jazyky.
- Získal funkci c. k. komořího a tajného rady.
- Za sedmileté války (1756 – 1763) se hradecký zámek stal hlavním polním špitálem rakouské armády, po bitvě u Štěrbohol v r. 1757 sem bylo z Prahy převezeno asi 1 700 raněných.

- Požár v roce 1773 zničil 47 domů na Václavském předměstí a velkou část zámku s jeho přepychovými renesančními interiéry a uměleckými sbírkami, kromě toho i střechu, kapli sv. Ducha, dva pivovary, hořela i dřevěná hráz Vajgaru.
- Tento požár trval 8 dní.
- Ve stejném roce vznikl požár ještě jednou.

Na opravu zámku neměl Prokop Vojtěch prostředky, proto přesídlil na Jemčinu, kde zřídil i divadlo.

Jemčina se stala jeho oblíbeným sídlem, proto ji v letech 1748 – 1753 nechal podle projektu A. Luraga přestavět na lovecký zámeček. Dnešní barokní vzhled získal zámeček ve 2. polovině 18. století.

Hudební salon, pokoj Rudolfa Černína, byl upraven po r. 1773 a zařízen barokním nábytkem, zdobí jej portréty rodu Černínů a jejich manželek, zařízení doplňují dva lesní rohy ze zámku Jemčina a klavír.

Jan Rudolf Černín 1757- 1845

- v Jindř. Hradci vládl 1779 – 1845

Manželka:

- Marie Theresie Josefa na Schönborn Heussenstamm 1758 – 1838

Děti:

- Gabriela Marie 1782 – 1787 na epidemii neštovic
- Terezie Marie 1783 – 1787 na epidemii neštovic
- Evžen Karel 1796 – 1868

Jan Rudolf Černín

Jan Rudolf Černín

- Studoval práva v Solnohradu (Salzburg).
- Byl velice inteligentní a nadan.
- Miloval hudbu a jeho učiteli se stali Michael Haydn (bratr Josepha Haydna) a Wolfgang Amadeus Mozart, rodák z Salzburgu, stal se virtuózem na violinu.
- Procestoval celou Evropu a shromáždil mnoho obrazů a jiných uměleckých předmětů.
- Byl známý jako znalec a mecenáš umění a věd.
- Položil základy Černínské obrazárny.
- Založil obrazárnu ve Vídni.
- Byl prezidentem Akademie výtvarných umění ve Vídni.
- Byl nejvyšším komořím a tajným radou.

- V Německu a v Anglii se seznámil s módou krajinářských parků.
- Brzy po svém návratu do Čech začal podobné parky budovat na svých panstvích.
- Parky v Krásném Dvoře, v Petrohradě u Jesenice a v Chudenicích byly především odpočinkové.
- Rozsáhlý anglický park v Krásném Dvoře je první svého druhu v Čechách.
- Jemčina byla především lovecký park, jehož přestavba probíhala od 1789 do 1790, kdy ji zasáhl lesní požár.
- Na loveckém zámečku Jemčina se pořádaly tzv. parforní hony (psí štvance na vypuštěná zvířata), byla zde smečka 160 psů, kteří měli i vlastního kuchaře, zaznívaly zde slavnostní fanfáry, z nichž některé složil Jan Rudolf Černín, jiné František Koželuh.

Jemčina

- 1673 nechal hrabě Jan Jáchym Slavata postavit na Jemčině hřebčinec.
- Lovecký zámek nechal přistavět Prokop Vojtěch Černín 1848 podle projektu Anselma Luraga.
- V zámku byla také vystavěna 19 m vysoká, freskami zdobená kaple zasvěcená Janu Nepomuckému.
- Sochy sv. Šebestiána a Thecly pochází z r. 1772 jako dík za to, že zdejší koně nezasáhl ničivý mor.
- Velkou přestavbu uskutečnil Jan Rudolf Černín v r. 1790, kdy se rozhodl pořádat zde štvanice.
- Za tímto účelem se do zámku po 30 let sjížděla nejvyšší šlechta habsburské monarchie, život na Jemčině inspiroval Aloise Jiráska k napsání povídky Záhořanský hon.
- 1822 silná vichřice Jemčinu zničila a zámek postupně začal ztrácet svůj význam.

Černínská jídelna na Jemčině

- R. 1801 postihl Hradec dosud nejničivější požár.
- Začal o výročním trhu 19. 5. 1801 v domě kotláře Hiebera.
- Bylo zničeno asi 318 domů a zemřelo asi 30 lidí.
- Město hořelo 3 dny.
- V celé zemi propukla vlna solidarity.
- Jan Rudolf Černín se nejvíc přičinil o výnos dobročinné sbírky 12 000 zlatých, sám věnoval mimo jiné 50 000 zlatých.

Mezi nejznámější předky
jindřichohradeckých Černínů patří Diviš
Černín, který stál ve stavovském
povstání na straně povstalců a byl
1621 popraven Staroměstském
náměstí.

Nejznámější předci jindřichohradeckých Černínů

- Heřman Černín v bitvě na Bílé hoře bojoval na straně Habsburků, za zásluhy byl povýšen do hraběcího stavu, jeho erb byl polepšen přidáním rakouského štítku a iniciálami králů Rudolfa, Matyáše a Ferdinanda II., přičemž mezi pruhovaná křídla v klenotu byla dána ruka držící meč a palmová ratolest, za Ferdinanda III. na rakouský štítek přibylo F III a ruka s mečem.
- Oblíbil si luxusní život bohaté šlechty a obětoval velkou část jmění na stavbu reprezentačního paláce na Hradčanech, kde dnes sídlí Ministerstvo zahraničních věcí České republiky.

Materiály:

- http://cs.wikipedia.org/wiki/Parforsn%C3%AD_hon
- Podrobný průvodce zámkem Jindřichův Hradec, nakladatelství ATP Jihlava, Kresby Tomáš Rygl, vydavatelství UNIOS České Budějovice, 2001
- Jirásko Luděk Jindřichův Hradec, Zmizelé Čechy, Paseka Praha – Litomyšl, 2007, tiskárnaFINIDR Český Těšín, vyd. 1, 112 stran textu, 175 černobílých fotografií
- Teplý František, Dějiny města Jindřichova Hradce díl I., svazek 4., nákladem obce Hradecké, tiskem A. Landfasa syna v Jindřichově Hradci, 1936, 332 stran + přílohy
- www.wikipedia.cz
- http://cokdyvpraze.cz/modules.php?name=Insertion&file=article&adrid=613&un_id=1234568501_35
- <http://jemcinazamek.cz/historie/>
- <http://ceskem.cz/jindrichohradecko-a-trebonsko/jemcina.html>
- <http://www.trebonsko.cz/zamek-jemcina>
- <http://leccos.com/index.php/clanky/cerninove-z-chudenic>

- <http://www.pruvodce.com/krasnydvur/>
- <http://spizem.sweb.cz/cislo23.htm>
- <http://www.dasis.cz/Leto/DE/DetailO.asp?id=162>
- <http://genealogy.euweb.cz/bohemia/czernin1.html>
- http://jhspecial.webpark.cz/pozar_hradce_1801.htm
- <http://acox./webpark.cz/erby/c/cerninove.html>
- Janáček Josef, Louda Jiří, České erby, Oko svazek 34, Albatros, nakladatelství pro děti a mládež, Praha 1988, 2. rozšířené vydání, 367 s.
- <http://www.volny.cz/trnkas/trnkas/Okresy/jh/jindrichohradecko.htm#kobla-czernin>
- Juřík Pavel, Dominia pánů z Hradce, Slavatů a Czerninů, nakladatelství Libri, Praha 2010, vytiskl PBtisk Příbram, 1. vyd.

Poděkování:

- Mgr. Stanislavě Novákové a Mgr. Fialové ze Státního oblastního archivu v J. Hradci
- PhDr. Štěpánce Běhalové z Muzea Jindřichohradecka